

8. PREGĂTIRI PENTRU SINAI (EXODUL 17:8 - 18:27)

Războiul cu Amalec (Exodul 17:8-16)

Această secțiune are multe lucruri în comun cu incidentul anterior (17:1-7). Ambele episoade se desfășoară la Refidim; în amândouă, Israel trece prin încercări sau prin perioade de suferință; toiagul lui Dumnezeu joacă un rol important de fiecare dată; în ambele situații, Domnul intervine pentru a-Și salva poporul; iar limbajul este asemănător din punct de vedere fonetic (vezi exemplele de asonanță) în ambele relatări (vezi 17:2, 7, 15). Diferența principală este că până acum, problemele de care se lovește Israel după plecarea din Egipt au avut cauze naturale. Acum poporul este confruntat cu puterea umană, cu forța militară. Acest episod descrie prima luptă împotriva unei alte națiuni de la plecarea evreilor din Egipt.

17:8. Amalec a venit să bată pe Israel la Refidim.

Ca și cum israeliții nu ar fi avut deja suficiente probleme la Refidim (17:1), acum sunt atacați de o națiune păgână, războinică. Amaleciții erau semi-nomazi și trăiau în ținuturile deșertice din sudul Palestinei (de ex., Geneza 14:7). Unii cercetători sunt de părere că ei luptau pentru supremația asupra oazei Cades, unul din centrele cele mai importante de caravane.² Localizarea exactă a bătăliei este însă

necunoscută. Probabil că nu putem spune mai mult decât că amaleciții i-au atacat pe israeliți deoarece se temeau să nu piardă controlul asupra oazelor și rutelor pentru caravane în general.³

Deuteronomul 25:17-18 descrie tactica lor ofensivă: "Adu-ți aminte ce ți-a făcut Amalec pe drum, la ieșirea voastră din Egipt; cum te-a întâlnit pe drum și, fără nici o teamă de Dumnezeu, s-a aruncat asupra ta pe dinapoi, asupra tuturor celor ce se târau după tine, când erai obosit și sleit de puteri".

17:9. Atunci Moise a zis lui Iosua: "Alege niște bărbați și ieși de luptă împotriva lui Amalec. Iar eu voi sta mâine pe vârful dealului cu toiagul lui Dumnezeu în mână".

Israel nu fuge - așa cum au făcut în Egipt - ci își organizează singuri apărarea împotriva atacatorilor. Când au fugit din Egipt, poporul a stat doar și a privit cum Domnul îi înfrânge pe egipteni; acum ei trebuie să se apere singuri.

Bărbatul "Iosua" este menționat aici pentru prima dată în Scriptură, el fiind numit comandant al trupelor terestre și având sarcina să aleagă luptători iscusiți cu care să îi alunge pe amaleciți. Mai târziu, aflăm că el era fiul lui Nun (33:11), asistentul și succesorul lui Moise (24:13; Iosua 1:1-3). El este cel care a condus mai târziu poporul în cucerirea Canaanului.

Moise era înaintat în vârstă, astfel că nu putea conduce ofensiva militară. El avea să-și facă însă partea sa, urcând pe vârful unui deal, de unde să poată fi văzut de Israel. Acolo avea să țină toiagul lui Dumnezeu "în mână" acest instrument plin de putere prin care se manifestase puterea lui Dumnezeu în coborârea urgiilor asupra Egiptului și în scoaterea apei din stânca de la Refidim.

Textul original lasă loc unei întrebări, neclarificând dacă termenul "mână" face referire la activitatea lui Iosua (prima propoziție) sau la cea a lui Moise (a doua propoziție).⁴ Probabil că el se referă la ambele.

17:10. Iosua a făcut ce-i spusese Moise și a ieșit să lupte împotriva lui Amalec. Iar Moise, Aaron și Hur s-au suit pe vârful dealului.

Dacă în versetul 9 ne este prezentat Iosua, acum este rândul lui Hur să fie menționat pentru prima dată. Ulterior, el va deveni un personaj de seamă în lumea juridică din Israel (24:14). Probabil că el făcea parte din tribul lui Iuda și era bunicul lui Bezalel, șeful echipei de constructori care au lucrat la zidirea cortului (31:2; 35:20; 38:22). Tradiția iudaică mai susține că Hur era sau soțul sau fiul Mariei, sora lui Moise.⁵

17:11. Când își ridică Moise mâna, era mai tare Israel; și când își lăsa mâna în jos, era mai tare Amalec.

Bătălia începe. Ori de câte ori Moise își ține "mâna" sus, Israel este mai puternic, dar atunci când își odihnește "mâna", amaleciții înving. S-au scris multe rânduri cu privire la rolul și activitatea lui Moise în acest conflict. Sarna, de exemplu, susține că "este foarte posibil" ca "Moise să fi ținut în mână un steag cu un fel de simbol ușor vizibil care semnifică prezența lui Dumnezeu în tabăra israeliților".⁶ Această părere este confirmată de numele pe care Moise îl dă locului bătăliei în versetul 15: "Domnul, steagul meu". Alții susțin cu tărie că asistăm aici la o rugăciune atunci când Moise își înalță mâinile cerând intervenția divină, Dumnezeu răspunde. Nimic din text însă nu sprijină această părere. Alții cred că Moise are rolul de magician, invocând puteri magice asemănătoare cu puterile vrăjitorilor din Egipt. Coats remarcă faptul că "printr-un ritual magic, el hotărăște soarta bătăliei".⁷

Răspunsul este destul de simplu. Moise are în mână toiagul lui Dumnezeu - vezi versetul 9 în care "mână" este tot la singular. Toiagul⁸ este instrumentul prin care se manifestă puterea lui Dumnezeu. Dumnezeu este Cel care luptă pentru Israel și El trebuie să fie glorificat. Motivul pentru care Israel nu biruie atunci când toiagul este coborât e ca poporul să vadă că Dumnezeu contribuie la victoria lor mai mult decât scutul și sabia.

17:12. Mâinile lui Moise fiind trudite, ei au luat o piatră, au pus-o sub el și el s-a așezat pe ea. Aaron și Hur îi sprijineau mâinile, unul de o parte, iar altul de alta; și mâinile lui au rămas întinse până la asfințitul soarelui.

Problema profetului înaintat în vârstă era că "mâinile lui Moise" erau "trudite". În ebraică, aceasta este o propoziție subiectivă (nu are predicat), iar scopul ei este de a "accentua cu multă putere relația necondiționată dintre subiect și predicat".⁹ Pentru ca Israel să iasă biruitor, Moise avea nevoie de ajutor.

Cu ajutorul lui Aaron și Hur, Moise, așezat pe piatră, își poate ține mâinile "întinse" până la asfințitul soarelui. Sensul de bază al cuvântului "întins" este "credincios / demn de încredere / statornic".¹⁰ El este întrebuițat de obicei în contexte de natură morală, aceasta fiind singura dată în Biblie când este folosit cu referire la o activitate fizică.

17:13. Și Iosua a biruit pe Amalec și pe poporul lui, cu tăișul săbiei.

Victoria lui Iosua asupra lui Amalec nu a însemnat distrugere completă, anihilare. Sensul de bază al verbului "a biruit" este acela de a "slăbi / a neutraliza" (vezi Isaia 14:12).¹¹ Folosirea sa are o conotație ironică. Se poate crea un joc de cuvinte între verb (*hālāš*) și substantivul folosit în Deuteronom 25:18 pentru a descrie cum cei mai slabi dintre israeliți (*hānnēhēšālīm*) sunt atacați de armata amalecită.¹² Astfel Iosua i-a făcut slabi și neputincioși pe atacatorii celor slabi și neputincioși!

17:14. Domnul a zis lui Moise: "Scrie lucrul acesta în carte, ca să se păstreze aducerea aminte și spune lui Iosua că voi șterge pomenirea lui Amalec de sub ceruri."

Din pricina ostilității amaleciților, Domnul îi poruncește (la imperativ) lui Moise să consemneze "lucrul acesta în carte".¹³

Termenul se referă la o înregistrare istorică a promisiunilor făcute de Dumnezeu. Evreii au obligația de a-l transmite pe cale orală și în scris din generație în generație.

Conținutul textului ne este anunțat indirect: "**Voi șterge pomenirea lui Amalec de sub ceruri**". Aceasta este o propoziție intensivă, deoarece infinitivul absolut al verbului este urmat de o formă imperfectă a aceluiași verb. În original se spune "Ștergând, voi șterge". Pe lângă aceasta, trebuie menționat că termenul "**amintire**" este înrudit cu expresia "scrie lucrul acesta într-o carte" de la începutul versetului. Scopul este de a pune în antiteză caracterul etern al poruncii și dreptății lui Dumnezeu cu sfârșitul sigur al poporului amalecit (vezi 1 Samuel 15:1-33).

17:15. Moise a zidit un altar și i-a pus numele: "Domnul, steagul meu."

În cinstea mării eliberări de la Refidim, Moise ridică un altar Domnului și îi pune numele *Yahweh nissi*, adică "**Domnul este steagul meu**". Alte astfel de construcții memoriale se regăsesc și în alte părți din Vechiul Testament: spre exemplu, Iacov construiește un altar la Sihem pe care îl numește "Domnul este Dumnezeul lui Israel" (Geneza 33:20). Pe aceste altare nu se aduceau jertfe, ci erau ridicate în memoria evenimentelor care s-au desfășurat în acele locuri.

Termenul ebraic tradus adeseori prin "steag" este de fapt un "**drapel**" sau stâlp.¹⁴ În vechime, drapelul era un loc de întrunire. El avea de multe ori o emblemă, un simbol sau o bandă de material în vârf. Drapelul era ridicat de obicei pe un deal sau pe o altă înălțime, ca să poată fi văzut de toți (vezi Numeri 21:4-9). El era obiectul la care oamenii priveau și în care nădăjduiau.

Apariția lui Moise pe vârful dealului cu toiagul lui Dumnezeu în mână a avut efectul unui drapel.¹⁵ Toiagul de pe deal simboliza puterea Domnului. În felul acesta, Domnul trebuia considerat drapelul sub care se adună poporul Israel. Drapelul ca imagine a divinității este cunoscut

din alte părți ale Vechiului Testament. În Isaia 11:10, Mesia, "vlăstarul lui Isai", este Unul care "va fi ca un steag pentru popoare".

17:16. El a zis: Pentru că și-a ridicat mâna împotriva scaunului de domnie al Domnului, Domnul va purta război împotriva lui Amalec, din neam în neam!

Comentarii au recunoscut de-a lungul timpului dificultatea interpretării acestui verset. Preocuparea mea nu este să analizez fiecare interpretare - Childs a făcut-o deja cu multă măiestrie.¹⁶ Eu voi prezenta problemele în general și voi explica apoi care sunt, după părerea mea, cele mai bune soluții.

Prima parte a versetului este fragmentată și pare a avea o formă poetică. În original ea sună astfel: "**Pentru că o mână peste *keš yah*...**" Sensul expresiei *keš yah* este subiectul unei dispute aprinse. Septuaginta îl traduce prin "o mână ascunsă" - o încercare destul de nereușită. Unii văd aici o eroare de transcriere și consideră că termenul *keš* ar trebui să fie *nēs* (drapel / steag), în concordanță cu versetul 15. Vulgata și alte traduceri iau în calcul omiterea unei silabe și presupun că termenul ar trebui să fie *kîssē*, adică "tron". Această ultimă soluție este probabil corectă.

Particula *yāh* reprezintă forma abreviată a lui Yahweh, regăsită mai înainte în 15:2. Vezi comentariul asupra acestui verset.

Prepoziția "**peste**" este folosită probabil cu sens adversativ, însemnând "împotriva" (vezi Exodul 20:3). Astfel că întreaga frază ar suna astfel: "**Pentru că o mână a fost împotriva tronului Domnului**". Cu alte cuvinte, amaleciții au atacat domnia și suveranitatea Dumnezeului evreilor.

În consecință, Domnul va purta bătălia împotriva lui Amalec și în generațiile viitoare. Iar aceasta creează cadrul pentru ceea ce urmează în Scriptură referitor la relația dintre Israel și Amalec (vezi 1 Samuel 15; 30).

Aplicație

Autorul medieval Dante a scris o carte intitulată *Infernul*. În această carte, poetul roman Vergiliu îl conduce pe Dante prin numeroasele compartimente ale iadului. În Cântul III, Dante întâlnește sufletele oamenilor care în timpul vieții nu au trăit nici în slujba binelui, nici în slujba răului, ci doar pentru ei înșiși - singurul lor drapel a fost "eu". Aceste suflete fug în cerc printr-o negură densă, urmărind un steag prins în vârful unei prăjini. Dante descrie scena: "Am văzut acolo în ceață un steag. Învârtindu-se mereu în cerc, părea să nu aibă odihnă. Așa că fugea mereu, iar în urma sa năvălea o mulțime nesfârșită de suflete în chinuri... Acești nenorociți, niciodată născuți și niciodată morți, alergau goi în roiuri de viespi care îi urmăreau cu cât încercau mai tare să se depărteze, făcându-le fețele să șiroiască de picături sângerei de puroi și lacrimi care li se scurgeau pe picioare, unde erau înghițite de larve și viermi nenumărați". Morții aceștia alergau după un drapel pe care să și-l însușească, prin care să primească o identitate, un sens și o valoare. În *Infernul*, morții nu prindeau niciodată steagul.

Creștinii, asemeni bisericii primare, trebuie să declare: "Domnul este steagul meu". El este însemnul de pe drapel în jurul căruia trebuie să ne adunăm și care trebuie să ne conducă în bătălie. Este emblema Celui pe care Îl slujim!

Înainte ostași creștini
 Înainte la luptă
 Cu crucea lui Isus
 Înainte mergând
 Cristos, Stăpânul împărat
 Înaintează împotriva vrăjmașului
 Înainte în luptă
 Steagul lui se duce

Înaintate ostași creștini
 Înainte ca la luptă
 Cu crucea lui Isus
 Înainte mergând